

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การจัดการศึกษาควรจัดให้มีความสอดคล้องและเกื้อกูลต่อชีวิตจริงตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น โดยสนับสนุนให้ชุมชนหรือท้องถิ่นและประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น เพื่อให้การศึกษานั้นเป็นเครื่องมือและกระบวนการในการพัฒนาคนอย่างแท้จริง โดยมุ่งให้บุคคลพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพและพัฒนาชุมชนของตน พนม พงษ์ไพบูลย์ (2534, หน้า 21) และ เอกวิทย์ ณ ถลาง (2534, หน้า 123) ให้ความเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและชุมชน ทั้งชุมชนเมืองและชุมชนชนบท เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปในลักษณะสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของสังคมไทยและชุมชน โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จะต้องให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะความเข้าใจ ในการประกอบอาชีพ รู้วิธีแก้ปัญหาด้วยการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและให้ตระหนักถึงความสำคัญของตนในการพัฒนาท้องถิ่นภูมิลำเนาให้น่าอยู่และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

ในการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา นั้น ปรากฏว่าส่วนใหญ่ยังไม่สอดคล้องและสนองความต้องการของท้องถิ่น การจัดการศึกษามักจะมีลักษณะมุ่งเน้นที่คนส่วนน้อยหรือเฉพาะคนในส่วนกลางโดยละเลยท้องถิ่น ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมในโอกาสทางการศึกษาระหว่างนักเรียนในเมืองกับชนบท ระหว่างกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างกันในด้านอาชีพฐานะทางเศรษฐกิจและสภาพทางสังคมทำให้การศึกษาส่งผลโดยตรงกับคนเพียงส่วนน้อย ที่ได้เปรียบทางเศรษฐกิจ และสังคมอีกทั้งเป็นการบั่นทอนศักยภาพกำลังคนทั้งในด้านแรงงานและกำลังสมองจากชุมชนท้องถิ่นมาสู่ส่วนกลางมากกว่าจะส่งเสริมท้องถิ่นให้นำศักยภาพนั้นมาใช้เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นเอง นอกจากข้อบกพร่องของการศึกษาที่ก่อให้เกิดปัญหาความไม่เท่าเทียมในโอกาสทางการศึกษาและปัญหาการละทิ้งท้องถิ่นของตน เพื่อดิ้นรนมาทำงานในเมืองใหญ่ ๆ ของคนรุ่นใหม่ มีที่มาการศึกษาดีแล้ว หลักสูตรที่ผ่านมาก็ยังเน้นเนื้อหาวิชาการมากเกินไปและละเลยสภาพจริงในท้องถิ่น ดังที่ พะนอม แก้วกำเนิด (2534, หน้า 2-3) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของรัฐในระดับท้องถิ่นไว้ดังนี้

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มัธยมศึกษาต้น พุทธศักราช 2521 และมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีคุณภาพความดีอยู่หลายประการ แต่ลักษณะที่มุ่งหวังจะให้นักเรียนได้เรียนรู้วิชาการต่าง ๆ มากมายโดยกำหนดจุดหมายของหลักสูตรและเนื้อหาสาระไว้มากมีความกว้างขวาง เนื้อหาสาระของวิชาการต่าง ๆ เหล่านั้นส่วนมากล้วนเป็นหลักการ ทฤษฎีโดยทั่วไป ด้วยประสงค์จะให้นักเรียนทั่วทั้งประเทศได้เรียนรู้เหมือนกันในระดับเดียวกันหมด ด้วยลักษณะเช่นนี้จึงเป็นเหตุให้กระบวนการเรียนการสอนมุ่งเนื้อหาสาระที่เป็นทฤษฎีเป็นสำคัญ การเรียนของนักเรียนจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตสภาพเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละท้องถิ่นน้อยมาก

จากข้อคิดเห็นดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาที่ผ่านมา ยังไม่สนองความต้องการของท้องถิ่น ผู้ที่เรียนจบหลักสูตรแล้วไม่สามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น ตลอดจนนำความรู้และทักษะไปใช้ในการ ดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น และไม่สามารถนำความรู้ไปพัฒนาชีวิต พัฒนาอาชีพ พัฒนาชุมชนของตนเองให้ดีขึ้น เป็นเหตุให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการปรับปรุงใหม่ทั้งหลักสูตรประถมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปี พ.ศ. 2533 ลักษณะของหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่นี้ รุ่งเรือง สุขาภิรมย์ (2534, หน้า 12) กล่าวว่า ทิศทางการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ครั้งนี้ เป็นความพยายามพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เด็กรู้จักคิด รู้จักทำ มีค่านิยมที่ดี และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาชีวิตจริงให้สอดคล้องกันหลักการจะกำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน เพื่อให้เนื้อหาวิชาน้อยลง เด็กจะมีเวลาฝึกคิดฝึกทำมากขึ้นและส่งเสริมให้หน่วยงานการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิและประชาชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้รายวิชาสอดคล้องกับความต้องการของสภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมของแต่ละท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ลักษณะเด่นของ หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 จึงมีจุดเน้นสำคัญ 3 ประการคือ เน้นการศึกษาที่สนองความต้องการของท้องถิ่น เน้นการจัดให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนอย่างหลากหลายและให้ครูสอนโดยเน้นกระบวนการแสวงหาความรู้มากกว่าเนื้อหา โดยเฉพาะในประเด็นที่กล่าวถึงการศึกษาที่สนองความต้องการของท้องถิ่นนั้น หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 มุ่งหวังให้ท้องถิ่นอันได้แก่ โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน จังหวัด เขตการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตร โดยกรมวิชาการได้จัดทำหลักสูตรแม่บทซึ่งประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง รายวิชา และคำอธิบายรายวิชา ตลอดจนระเบียบการวัดผลและประเมินผลการเรียน แล้วให้ท้องถิ่นนำหลักสูตรแม่บทไปพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของแต่ละท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ คือ ให้จัดทำรายวิชาเพิ่ม และเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหาในรายวิชาที่มีอยู่แล้ว จัดทำสื่อเสริม พัฒนากระบวนการเรียนการสอน

และกำหนดกิจกรรมจากจุดเน้นของหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ที่เน้นการจัดการศึกษาให้สอดคล้องและสนองความต้องการของท้องถิ่นเพื่อพัฒนาชีวิต เศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น จึงทำให้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 กำหนดหลักการไว้ว่า “เป็นการศึกษาที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ” (กรมวิชาการ, 2533, หน้า 1)

ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ที่เน้นการจัดการศึกษาให้สอดคล้องและสนองความต้องการของท้องถิ่น จึงสมควรเป็นอย่างยิ่งที่จัดให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัวอันหมายถึงท้องถิ่น ชุมชน และสภาพแวดล้อมของนักเรียน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้โรงเรียนสอนวิชาท้องถิ่นของเราเป็นวิชาบังคับเลือก ในกลุ่มวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากมองเห็นว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่สามารถจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตและชุมชนของตน เพราะจุดมุ่งหมายสำคัญของวิชาสังคมศึกษา คือ การพัฒนาความเป็นพลเมืองดี ช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจสภาพสังคมที่ตนอาศัยอยู่ เพื่อนำความรู้ความเข้าใจไปปรับปรุงให้ตนมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นวิชาสังคมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเอง เข้าใจชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ตลอดจนช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ เป็นพลเมืองดี ที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมของตนให้ดียิ่งขึ้น ในการปรับปรุงหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2533 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของวิชาสังคมศึกษา โดย ได้เพิ่มรายวิชาบังคับเลือกที่มุ่งเน้นให้ท้องถิ่น แต่ละท้องถิ่นจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น คือ ให้จัดดำเนินการเรียนการสอนวิชา ส 071 ท้องถิ่นของเรา 1, ส 072 ท้องถิ่นของเรา 2 และ ส 073 ท้องถิ่นของเรา 3 ซึ่งครูผู้สอนวิชานี้สามารถปรับเนื้อหาของหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นของตน โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม วัฒนธรรมในท้องถิ่นของตน เพื่อให้นักเรียนเกิดความรัก ความผูกพันกับท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตน ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจในสภาพปัญหาของท้องถิ่นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และคุณภาพชีวิตเพื่อให้มองเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาและร่วมมือกันพัฒนาท้องถิ่นของตน

สืบเนื่องมาจากกระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้วิชาท้องถิ่นของเราเป็นวิชาบังคับเลือก ครูสังคมศึกษาที่สอนวิชาท้องถิ่นของเรา จึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและรวบรวม

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นเพื่อนำมาจัดทำเนื้อหาวิชา จัดทำเอกสารหลักสูตร เช่น โครงการสอน แผนการสอน คู่มือการสอนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาท้องถิ่นของเรา และสามารถจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น แต่การดำเนินการต่าง ๆ ของครูผู้สอนวิชาท้องถิ่นของเราเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอาจประสบกับปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น แต่การดำเนินการต่าง ๆ ของครูผู้สอนวิชาท้องถิ่นของเรา เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอาจประสบกับปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น ดังที่ สจต อุทรานันท์ (2533, หน้า 391) ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษามากมายยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรดีพอ และไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมาก่อน ครูประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรหลายประการคือ หลักสูตรเปิดกว้างแต่ครูและบุคลากรในท้องถิ่นไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอน ครูยังเน้นเนื้อหา โดยยึดหนังสือเรียนเป็นหลักและใช้วิธีบรรยาย ไม่ใช้เทคนิควิธีใหม่ ๆ และครูไม่ทราบแหล่งข้อมูลที่จะนำมาใช้ประโยชน์ให้การเรียนการสอน

ปัญหาดังกล่าว ทำให้ทราบว่าครูผู้สอนวิชาท้องถิ่นของเรา ยังไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในสภาพท้องถิ่นของตนเองทั้งในด้านประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ประเพณี วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะ การจัดการเรียนการสอนวิชาท้องถิ่นของเรา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ ถูกกำหนดให้เป็นเมืองหลักในภูมิภาคของภาคเหนือตอนบน มีประวัติความเป็นมายาวนานและมีความเจริญสืบต่อกันมาเป็นระยะเวลานาน ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 – พ.ศ. 2529) รัฐบาลได้กำหนดนโยบายโดยให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางในการกระจายความเจริญออกจากกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เป็นแหล่งจ้างงานและลดการอพยพย้ายถิ่นของคนในภาคเหนือ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 – พ.ศ. 2534) เชียงใหม่ได้รับการส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการบริการ และอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากนิคมอุตสาหกรรมจากนโยบายดังกล่าวทำให้เชียงใหม่ได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และขาดการควบคุม

และการจัดการที่ดี จึงทำให้จังหวัดเชียงใหม่ประสบปัญหามากมาย เช่น ปัญหาการขยายตัวของชุมชนแออัด ปัญหาการใช้ที่ดินผิดประเภท ปัญหาจราจรติดขัด ปัญหาด้านสาธารณสุขโลก ปัญหาเยาวชน ปัญหายาเสพติด ปัญหาโสเภณี และปัญหาโรคเอดส์ ตลอดจนปัญหาการทำลายศิลปและสถาปัตยกรรมโบราณ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่เทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งมีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากจากการสำรวจเมื่อ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2540 พบว่ามีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 1,000 คน/ตารางกิโลเมตร (ประหยัด ปานดี, 2541, หน้า 20)

สภาพปัญหาข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาอย่างรวดเร็วของจังหวัดเชียงใหม่ นั้น ไม่ได้มีการกำหนดทิศทางที่ชัดเจน ขาดการควบคุมและการจัดการที่ดี รวมถึงการขาดความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่นของตนเองของประชาชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหามากที่สุด ในปัจจุบันได้มีหน่วยงานต่าง ๆ หลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้ร่วมมือกันเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและหน่วยงานที่สำคัญที่สุดช่วยจัดการเกี่ยวกับการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขโลกก็คือ สำนักงานเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งเป็นองค์กรบริหารงานส่วนท้องถิ่น ในด้านการพัฒนาสาธารณสุขรวมถึงการอนุรักษ์เผยแพร่ประเพณีวัฒนธรรม หน้าที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งของเทศบาลคือการจัดการศึกษาให้แก่ท้องถิ่น เพื่อให้เยาวชนในพื้นที่เขตเทศบาลซึ่งมีฐานะยากจนได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย มีสำนักการศึกษาสังกัดเทศบาลทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบและให้ชื่อโรงเรียนภายใต้สังกัดนี้ว่า โรงเรียนเทศบาล สำหรับเทศบาลนครเชียงใหม่มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 11 โรงเรียน แต่เดิมโรงเรียนเทศบาลนครเชียงใหม่ได้จัดการศึกษาให้แก่เยาวชนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามข้อบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาในปี พ.ศ. 2538 ได้ขยายการศึกษาโดยเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับการขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 12 ปี ในอนาคตต่อไป

การจัดการเรียนการสอนวิชาท้องถิ่นของเรา ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในปีที่ได้เปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นต้นมาการจัดการเรียนการสอนนั้นพบว่า มีปัญหาหลายประการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาท้องถิ่นของเราคือ เวลาสอนไม่เพียงพอ ทำให้การจัดกิจกรรมไม่มีความต่อเนื่อง ปริมาณของเนื้อหาวิชาไม่เหมาะสมกับเวลาเรียน ในด้านหลักสูตรนั้นไม่มีความชัดเจนยากแก่การนำไปเขียนแผนการสอน การวัดผลและประเมินผลเน้นความรู้ ความจำมากกว่าการปฏิบัติ และการประเมินผลบางอย่างไม่สามารถทำได้เนื่องจากมี

ข้อจำกัดทางด้านงบประมาณและเวลา สำหรับครูผู้สอนนั้นมีความรู้ในเรื่องของท้องถิ่นน้อยไม่สามารถนำเรื่องราวและปัญหาของท้องถิ่นมาจัดทำเป็นหลักสูตรสำหรับการเรียนการสอนได้และเนื่องจากเห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวเป็นเรื่องใหญ่สำหรับครูผู้สอนวิชาท้องถิ่นของเรา และครูผู้สอนบางท่านไม่ใช่คนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของท้องถิ่นค่อนข้างจำกัด

ปัญหาเบื้องต้นดังกล่าว อาจทำให้ครูผู้สอนวิชาท้องถิ่นของเราไม่สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาท้องถิ่นของเรา เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดความรักความผูกพันกับท้องถิ่นอย่างแท้จริง ตลอดจนความสามารถที่จะแก้ปัญหาของท้องถิ่นได้ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาท้องถิ่นของระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ เพราะเทศบาลนครเชียงใหม่ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและชุมชน ตลอดจนจัดการด้านการอนุรักษ์ และเผยแพร่ ประเพณีวัฒนธรรม ซึ่งการดำเนินการของเทศบาลในเรื่องดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่า เทศบาลนครเชียงใหม่ได้นำกรณีปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ไปพัฒนาการเรียนการสอนวิชาท้องถิ่นของเราหรือไม่ รวมถึงได้นำกรณีปัญหาเหล่านี้ไปสร้างเป็นเนื้อหาวิชาเพื่อใช้ในการเรียนการสอนหรือไม่อย่างไร และในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นมีปัญหาหรือไม่อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาท้องถิ่นของเราให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับท้องถิ่นของตน สามารถนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อพัฒนาชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ให้ก้าวหน้าไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ตลอดจนมองเห็นแนวทางแก้ไขปัญหาลocal ของตนเองอีกด้วย ทั้งนี้ผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น รวมถึงครูผู้สอนวิชาท้องถิ่นและนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาท้องถิ่นของเรา ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชาท้องถิ่นของเรา ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้คือ

1.1 หัวหน้าฝ่ายวิชาการสำนักการศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 6 คน

1.2 ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 11 คน จาก

11 โรงเรียน

1.3 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน

11 คน จาก 11 โรงเรียน

1.4 หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน

11 คน จาก 11 โรงเรียน

1.5 ครูผู้สอนวิชาท้องถิ่นของเรา ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน

18 คน จาก 11 โรงเรียน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาท้องถิ่นของเราในด้านต่อไปนี้

2.1 ด้านการใช้หลักสูตรเพื่อการเรียนการสอน

2.2 ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.3 ด้านการใช้และผลิตสื่อการเรียนการสอน

2.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ลักษณะโดยทั่วไปที่เป็นอยู่จริงของการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ในด้านการใช้หลักสูตรเพื่อการเรียนการสอน ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้และผลิตสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล

วิชาท้องถิ่นของเรา หมายถึง วิชาบังคับเลือกในโครงสร้างหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกออกเป็นรายวิชา (ส 071 ท้องถิ่นของเรา 1), (ส 072 ท้องถิ่นของเรา 2) และ (ส 073 ท้องถิ่นของเรา 3)

โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ หมายถึง โรงเรียนภายใต้การสังกัดดูแลและรับผิดชอบโดยตรง ของสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่ เปิดสอนตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทั้งหมดตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่
2. ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอนวิชาท้องถิ่นของเรา ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่
3. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นแนวทางแก่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ เพื่อกำหนดแผนพัฒนาครูผู้สอนวิชาท้องถิ่นของเรา ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาท้องถิ่นของเราให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น